

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง ผู้ป่วยทางเรื้อรัง: ภารกิจของทหารเรือกับปัญหาสิทธิมนุษยชน

จัดทำโดย พลเรือโท บุญชัย มรินทร์พงษ์
รหัส ๑๙๐๑๕๖

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตร หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑
วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

เรื่อง ผู้อพยพทางเรือ: ภารกิจของทหารเรือกับปัญหาสิทธิมนุษยชน

จัดทำโดย พลเรือโท บุญชัย มรินทร์พงษ์
รหัส ๑๙๐๑๕๖

หลักสูตร หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑ ปี ๒๕๕๖
วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เรื่อง ผู้อพยพทางเรือ: ภารกิจของทหารเรือกับปัญหาสิทธิมนุษยชน

จัดทำโดย พลเรือโท บุญชัย มรินทร์พงษ์

รหัส ๑๕๐๑๕๖

บทคัดย่อ ชาวโรฮิงญาเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่และมีถิ่นกำเนิดทางตอนเหนือของรัฐอาระกัน หรือยะไข่ของพม่าซึ่งเป็นเขตแดนติดกับบังคลาเทศ เป็นกลุ่มชนที่พม่าไม่ยอมรับว่าเป็นพลเมืองพม่า ความเป็นอยู่มีปัญหา และมีปัญหาขัดแย้งทางการเมืองกับพม่า จึงมีชาวโรฮิงญาอพยพเพื่อไปแสวงหาสภาพเศรษฐกิจที่ดีกว่าที่เดิม และบางส่วนก็อพยพหนีการปราบปรามของทางการพม่าและการปะทะกับชาวพม่าที่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนที่อพยพมาทางเรือมีบางส่วนหาทางขึ้นฝั่งในประเทศไทย แถบจังหวัดระยอง พังงา ภูเก็ต ตรัง ทางภาคใต้ ไม่มีนโยบายให้ที่พักพิงแก่ผู้อพยพเหล่านี้ ด้วยคำวินิจฉัยปัญหาความมั่นคงของชายแดนใต้ และภาระทางเศรษฐกิจและสังคมที่ตามมา จึงให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมให้ข้าว อาหาร น้ำยารักษาโรค เติมน้ำมันแล้วผลักดันออกไป กองทัพเรือซึ่งมีภารกิจปฏิบัติการทางทหารในทะเลอันดามัน จึงมีภารกิจร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในการดูแล และผลักดันผู้อพยพเหล่านี้ออกไป จึงเป็นเหตุให้ถูกวิจารณ์ว่าทารุณ ผู้อพยพ ชาวโรฮิงญา การแก้ไขปัญหานี้ มีทั้งผู้สนับสนุนแนวทางที่รัฐดำเนินการอยู่ ส่วนทางด้านของนักสิทธิมนุษยชนก็ได้เสนอว่า ควรแก้ปัญหา โดยยึดหลักสิทธิมนุษยชน

ความนำ

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาข่าวคราวเกี่ยวกับการอพยพทางทะเลของชาวโรฮิงญาปรากฏออกมามากมายในสื่อต่างๆ รวมทั้งสื่อสังคมด้วย มีประเด็นที่มีการถกเถียงถึงปัญหาการอพยพของชาวโรฮิงญาดังกล่าว โดยอาจแยกได้สองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าไม่ควรที่ประเทศไทยจะให้ที่พักพิงชั่วคราวแก่ชาวโรฮิงญา บางท่านเสนอความเห็นต่อต้านไม่เอาโรฮิงญา บางส่วนแสดงความคิดเห็นว่าปัญหาชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับชาวมุสลิมบางส่วนที่ก่อความไม่สงบ บางส่วนต้องการแบ่งแยกดินแดน สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แสนสาหัสมากแล้วยังไม่พออีกหรือ หากให้ที่พักพิงแก่ชาวโรฮิงญาซึ่งเป็นชาวมุสลิมก็อาจสร้างปัญหาด้านความมั่นคงให้มากขึ้นไปอีก บางส่วนเห็นว่าการให้ที่พักพิงแก่ชาวโรฮิงญาจะเป็นการเพิ่มภาระแก่คนไทย ต้องทำงานเสียดาย และให้รัฐนำภาษีส่วนหนึ่งไปช่วยชาวโรฮิงญา ชาวโรฮิงญาอาจมาแย่งงานของคนไทย และใช้ทรัพยากรของคนไทยไปโดยที่คนไทยไม่ได้ประโยชน์ บางส่วนเห็นว่า ชาวโรฮิงญาที่อพยพมาบางส่วน ไม่ได้เป็นผู้หลบหนีภัยจริงแต่เป็นการอพยพเพื่อหางานทำ เป็นการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยมีผู้หนุนหลังในลักษณะหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เป็นการค้ำมนุษย์โดยฝ่ายนี้เห็นควรช่วยเหลือในด้านมนุษยธรรม จัดหาน้ำอาหารให้ตามที่เหมาะสม แล้วผลักดันกลับไปประเทศต้นเหตุหรือไปยังประเทศที่สาม

อีกฝ่ายหนึ่ง...

อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักสิทธิมนุษยชนทั้งในและต่างประเทศ ทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคล หรือองค์กรต่างๆ เห็นว่าควรปฏิบัติต่อผู้อพยพทางเรือชาวโรฮิงญาโดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน และมีการออกข่าวกล่าวหาโจมตีหน่วยงานของไทยและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานว่าปฏิบัติต่อผู้อพยพเหล่านี้ว่าเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองมีการกระทำทารุณต่อผู้อพยพทางเรือเหล่านี้ด้วย และเรียกร้องให้รัฐบาลไทยปฏิบัติต่อผู้อพยพชาวโรฮิงญาตามหลักของสิทธิมนุษยชน

ภูมิหลังเกี่ยวกับชาวโรฮิงญาในพม่า

ชาวโรฮิงญาเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่และมีถิ่นกำเนิดทางตอนเหนือของรัฐอาระกัน หรือยะไข่ของพม่าซึ่งเป็นเขตแดนติดกับบังกลาเทศ “โรฮิงญา” มาจากชื่อ "Rohang" หรือ "Rohan" ซึ่งเป็นชนชาติหนึ่งที่มีภาษาเป็นของตนเอง ในช่วงศตวรรษที่ ๕ – ๑๐ อาณาบริเวณนี้ ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์ “ยะไข่” เป็นชนชาติส่วนใหญ่อาศัยอยู่ร่วมกับชาวฮินดูและชาวมองโกลด้วยนับแต่สงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา ชาวโรฮิงญา ได้รับความเดือดร้อนจากนโยบายการแบ่งแยกและปกครองของอังกฤษ และได้พยายามต่อสู้เพื่ออิสรภาพ ในปีพ.ศ. ๒๔๕๐ ได้ก่อตั้งกองกำลังต่อสู้ด้วยอาวุธพร้อมทั้งขอความช่วยเหลือจากจีนและปากีสถาน ทำให้ชนกลุ่มนี้ไม่เป็นที่ไว้วางใจของรัฐบาลพม่ามาตราบเท่าทุกวันนี้

หลังรัฐประหารในพ.ศ. ๒๕๐๗ รัฐบาลพม่าได้ออกมาตรการจำกัดเสรีภาพของโรฮิงญาและมีความพยายามที่จะขับไล่คนกลุ่มนี้ออกจากประเทศ ด้วยวิธีการต่างๆ และไม่ยอมรับสถานภาพความเป็นพลเมืองของชนชาติโรฮิงญาใน พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้ออกพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฉุกเฉินโดยกำหนดให้ประชาชนทุกคนต้องมีใบรับรองการลงทะเบียนแห่งชาติ (NRCs) แต่ชาวโรฮิงญาจะได้รับเฉพาะบัตรลงทะเบียนในต่างประเทศ (FRCs) ทำให้นายจ้างและหน่วยงานท้องถิ่นไม่ยอมรับ สถานภาพของชาวโรฮิงญาในฐานะพลเมืองพม่า ใน ค.ศ. ๑๙๗๗ – ๑๙๗๘ ชาวโรฮิงญามากกว่า 200,000 คน หลบหนีการปราบปรามของรัฐบาลพม่าเข้าไปในบังกลาเทศ แต่ต้องเผชิญกับสภาวะที่ยากลำบากในค่ายอพยพที่ถือคบชาชาติ ในที่สุดผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาเกือบทั้งหมดได้หวนกลับคืนถิ่นเดิม

การอพยพครั้งใหญ่ ปีพ.ศ. ๒๕๓๔ – ๒๕๓๕ เมื่อรัฐบาลทหาร (SLORC) ยึดอำนาจใน พ.ศ. ๒๕๓๑ นโยบายของพม่าที่มีต่อ ชาวโรฮิงญาแทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลงใด ๆ เลย ตัวอย่างเช่น ภายใต้อาณัติของบทบัญญัติกฎหมายสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๒๕ ผู้เป็นพลเมืองพม่าจะต้องสืบสานความเป็นพม่าจากบรรพบุรุษพม่าตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๖๖ ลงมา จึงจะได้รับการพิจารณาสถานะพลเมือง ดังนั้นชาวโรฮิงญาและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ จึงไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นพลเมืองและถูกปฏิเสธสิทธิขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาและเสรีภาพอื่นๆ

ปี พ.ศ.๒๕๓๔ – ๒๕๓๕ ชาวโรฮิงญาถูกลบปรามอย่างรุนแรง ถูกฆ่า ข่มขืน และทรมาน โดยทหาร ถูกบังคับให้ทำงาน เช่น ไพร่ช่วยอีกครั้งหนึ่ง พวกเขาจึงหลบหนีเข้าไปลี้ภัยในค่ายคือกบชาซาร์ บังกลาเทศถึง ๒๖๐,๐๐๐ คน

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๓๕ รัฐบาลพม่าและบังกลาเทศลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมทวิภาคี ที่จะยอมรับการกลับมาจากผู้ลี้ภัยทั้งหมดที่สามารถสร้าง "ที่อยู่อาศัยโดยสุจริต" ในพม่าและที่ส่งกลับโดยสมัครใจอย่างปลอดภัย และในปี ๒๕๓๖ บังกลาเทศและพม่าร่วมกับ UNHCR ได้ลงนามข้อตกลงในการส่งกลับผู้ลี้ภัยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน

ช่วงเวลา ปี ๒๕๓๕-๒๕๓๖ สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัย (UNHCR) ถอนตัวออกจากทุกค่ายเพื่อประท้วงการส่งกลับดังกล่าว การส่งกลับถูกกำหนดให้สิ้นสุดในเดือนธันวาคมปี ๒๕๓๘ แต่ภัยธรรมชาติและสภาพที่ไม่สงบทางการเมืองในพม่าทำให้ผู้ลี้ภัยจำนวนมากไม่เต็มใจที่จะกลับบ้าน ได้ชะลอกระบวนการพิจารณาส่งกลับ ผู้ลี้ภัย จำนวน ๓๕,๐๐๐ คน ยังคงอยู่ในค่ายอพยพ และสถานการณ์โดยรวมในรัฐอาระกัน ไม่ดีขึ้น ชนกลุ่มน้อยยังคงต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติและภัยประทัดประหารจากเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากความแตกต่างทางเชื้อชาติและไม่ยอมรับความเป็นพลเมือง จึงไม่ได้รับสิทธิในการเดินทางรวมทั้งการเข้าถึงบริการของรัฐ ในฐานะที่เป็นชนกลุ่มน้อย ชาวโรฮิงญาเสี่ยงต่อการจับกุม การฆ่า การบังคับใช้แรงงาน ถูกขูดรีดภาษีอากร ในปี ๒๕๔๒ ชาวมุสลิมพม่ามากกว่า ๒๐,๐๐๐ คน ได้เข้าพักพิงลี้ภัยในบังกลาเทศและมีผู้ลี้ภัยใหม่ทุกวัน การปราบปราม การบังคับใช้แรงงานและการจับกุมโดยพลการอย่างรุนแรงทำให้มุสลิมพม่าเกือบล้านคนได้กลายเป็น “คนพลัดถิ่นภายในประเทศ”

การเข้ามาเมืองไทยของชาวโรฮิงญา

การอพยพของชาวโรฮิงญาทางเรือลงมาทางทะเลอาคัมมันมุงลงใต้ เป้าหมายคือการอพยพไปยังมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ที่เป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เพื่อไปแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าในประเทศบ้านเกิด ไปหางานทำ เป็นคนงาน เช่นสวนยางพารา สวนปาล์ม โดยจะเริ่มอพยพหลังจากช่วงลมมรสุมในทะเลอาคัมมันสงบ คือระหว่างเดือนตุลาคมถึงกุมภาพันธ์ โดยกลุ่มชายฉกรรจ์โรฮิงญาจะเตรียมเรือพร้อมเสบียงอาหาร น้ำและน้ำมันจำนวนหนึ่งเพื่อผ่านทางน่านน้ำอันดามันไปยังประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ต่อมาชาวโรฮิงญาที่อพยพมาทางเรือไม่ได้มีเฉพาะ ชายฉกรรจ์ เท่านั้น แต่มีผู้หญิงและเด็กรวมอยู่ด้วย และยิ่งช่วง ในปี ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา ในรัฐอาระกัน ประเทศพม่า ชาวโรฮิงญามีปัญหากระทบกระทั่งกับชาวยะไข่ซึ่งนับถือศาสนาพุทธ และนำไปสู่ความขัดแย้งอย่างรุนแรงในลักษณะการกีดกันทางชนชาติ มีการข่มขู่ ทำร้ายและเผาผลาญบ้านเรือนของชาวโรฮิงญา จนไม่อาจอยู่ในถิ่นเกิดได้อีกต่อไป ต้องหนีภัยลงเรือจากเมืองมอญโค, เกาะซันดามา , เมืองมีบุง, เมืองปกจู้, เมืองซังคู้

การอพยพทางเรือของชาวโรฮิงญาทางทะเลอาจมาลงไปในทางใต้ ต้องผ่านน่านน้ำไทย ทางจังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง บางส่วนที่ต้องการอพยพไปมาเลเซียหรืออินโดนีเซีย เมื่อสภาพของเรือเดินทางต่อไปไม่ได้ หมคน้ำหมดอาหารก็ต้องหาทางขึ้นฝั่งในประเทศไทย ส่วนพวกที่อพยพให้พ้นจากถิ่นเกิด จะไปที่ไหนก็ได้ เมื่อเข้าเขตน่านน้ำไทยก็หาทางที่จะขึ้นฝั่งให้ได้ การขึ้นฝั่งไทยในลักษณะเช่นนี้ในมุมมองหนึ่งมองได้ว่าเป็นการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงปฏิบัติต่อพวกอพยพชาวโรฮิงญาในลักษณะเป็นการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และต้องตระหนักถึงปัญหาความมั่นคงของชาติด้วย เพราะในช่วงแรกๆผู้อพยพชาวโรฮิงญาจะมีแต่ชายฉกรรจ์เท่านั้น จึงต้องระมัดระวังว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับก่อความไม่สงบในสามจังหวัดภาคใต้หรือไม่

ภาระหน้าที่ของกองทัพเรือกับปัญหาการอพยพของชาวโรฮิงญา กองทัพเรือไทย หรือ ราชนาวิไทย เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการปฏิบัติการทางทหารในทะเล ลำน้ำ และพื้นที่บริเวณชายฝั่งของประเทศไทย กองทัพเรือมีพื้นที่ปฏิบัติการหลักทั้งในอ่าวไทย และทะเลอันดามัน ตามแนวเขตแดนระหว่างประเทศในทะเลความยาวกว่า ๑,๖๘๐ ไมล์ และตามแนวชายฝั่งความยาวกว่า ๑,๕๐๐ ไมล์ รวมทั้งชายแดนแนวลำน้ำโขง บทบาทของกองทัพเรือในปัจจุบันจากหน้าที่ดังกล่าวทำให้กองทัพเรือมีภารกิจ คือ

- *การปกป้องเขตทุนสถาบันพระมหากษัตริย์
- *การรักษาสิทธิและอธิปไตยของชาติทางทะเล
- *การคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
- *การดำรงการคมนาคมทางทะเลให้ได้อย่างต่อเนื่อง
- *การช่วยเหลือและสนับสนุนการป้องกันอธิปไตยทางบก
- *การสนับสนุนการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ
- *การสนับสนุนการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน

บทบาทของกองทัพเรือในปัจจุบัน คือ การปฏิบัติการทางทหาร (Military Role) คือ การปฏิบัติการทางเรือเพื่อการป้องกันประเทศในรูปแบบต่างๆตามสถานการณ์ที่กระทบต่ออำนาจอธิปไตยและเอกราชของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องใช้กำลังทางเรือที่เข้มแข็ง ปฏิบัติการด้วยความเฉียบพลัน รุนแรง และเด็ดขาด การรักษากฎหมายและช่วยเหลือ (Constabulary Role) คือ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การรักษากฎหมายตามที่รัฐบาลมอบอำนาจ ให้ทหารเรือเป็นเจ้าหน้าที่

รวม 28 ฉบับ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือประชาชนและการพัฒนาประเทศ

การสนับสนุนกิจการระหว่างประเทศ (Diplomatic Role) คือ การสนับสนุนการดำเนินนโยบายและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของรัฐบาล และใช้หรือแสดงกำลังเพื่อสนับสนุนการเจรจา

จากภาระหน้าที่ของกองทัพเรือดังกล่าว โดยเฉพาะภาระกิจในการปฏิบัติการทางทะเลอันดามัน จึงหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่กองทัพเรือ จะมีการกิจที่เกี่ยวข้องกับการอพยพและเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮิงญาด้านทะเลอาณาเขต ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง ร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงอื่น และจังหวัดท้องถิ่น

ในช่วงสิบปีเศษที่ผ่านมา กองทัพเรือ ในส่วนของการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ด้านฝั่งทะเลอันดามัน ได้ตรวจพบการหลบหนีเข้าเมือง และจับกุมชาวโรฮิงญาเป็นจำนวนมาก จำนวนชาวโรฮิงญาที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยมีมากขึ้นเรื่อยๆ ประกอบกับชาวโรฮิงญาที่เข้ามาทั้งหมดเป็นผู้ชายและนับถือศาสนาอิสลาม เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงไทยตั้งข้อสังเกตว่า ชาวมุสลิมโรฮิงญาอาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ กองทัพเรือร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่จับกุมชาวโรฮิงญาที่หลบหนีเข้าเมือง พร้อมเรือ การดำเนินนโยบายจับกุมและผลักดันผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงญาออกนอกน่านน้ำ เป็นนโยบายที่ดำเนินการต่อเนื่องกันมาอย่างเป็นระบบตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณจังหวัดระนอง พังงา และภูเก็ต

ทั้งนี้จากข้อมูลที่หน่วยงานความมั่นคงได้มาจากการสอบถามผู้อพยพ ว่าในการอพยพทางเรือลงไปที่ทางใต้ได้มีการตั้งแคมป์ตรงมายังทะเลอันดามันพันหมู่เกาะอันดามันก็ห้กชายเข้ามาสู่แผ่นดินไทย จริง ๆ แล้วพวกนี้ไม่ต้องการที่จะมาอยู่ในเมืองไทย แต่อยากจะอพยพไปประเทศที่ 3 คือประเทศมาเลเซีย เพราะฉะนั้นถือศาสนาอิสลามเหมือนกัน แต่ต้องผ่านเกาะสุมาตรา ก็ต้องหันหัวเรือเข้ามาในน่านน้ำไทย เราก็ต้องพยายามผลักดันออก เพราะส่วนใหญ่คนพวกนี้เมื่อมีการอพยพมาก็จะมีการเตรียมเสบียงอาหารน้ำดื่ม และน้ำมันเชื้อเพลิงมา แต่ไม่เพียงพอต่อการเดินทางที่ยาวไกล ระยะทางที่เดินทางมาจากยะไข่ลงมาถึงแนวหมู่เกาะอันดามันเป็นระยะทาง ๑,๘๐๐ กิโลเมตร หรือประมาณ ๑ พันไมล์ทะเล และใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๒๐ - ๓๐ วัน แล้วแต่กระแสลมส่วนใหญ่เสบียงอาหารก็จะมาหมดในช่วงนี้ เมื่อเจอพวกนี้ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยก็จะให้น้ำให้อาหารและน้ำมันเชื้อเพลิงก่อนทำการผลักดันออกไป ให้เดินทางต่อไปยังประเทศที่ ๓ ไม่ให้เข้ามา เพราะจริงๆแล้วเขาไม่ได้ต้องการเข้ามายังประเทศไทย เพียงแต่ต้องการมาเติมเสบียงอาหารและน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อใช้ในการเดินทางไปยังประเทศเป้าหมายเพียงเท่านั้น

จากการที่กองทัพเรือร่วมกับหน่วยงานอื่นให้ความช่วยเหลือจัดหา น้ำ อาหาร และน้ำมันเชื้อเพลิง

/ให้แก่ผู้อพยพ...

ให้แก่ผู้อพยพทางเรือเหล่านี้และผลักดันออกไปยังประเทศที่สาม ในช่วงปี ๒๕๕๑ มีเสียงโจมตีจากกลุ่มปกป้องสิทธิมนุษยชนว่า ทหารเรือไทยกระทำการผลักดันกลุ่มผู้อพยพชาวโรฮิงญาอย่างทารุณกรรม โดยปล่อยให้ลอยเรืออยู่กลางทะเล

เรื่องนี้พล.ร.อ.กำธร พุ่มหิรัญ ผู้บัญชาการทหารเรือในช่วงนั้นยืนยันว่า ข่าวดังกล่าวเป็นการทารุณโหดร้ายกับผู้ที่ลอบหลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญา ด้วยการปล่อยให้ลอยล่องกลางทะเลให้เสียชีวิต ถือเป็นข่าวที่ไม่เป็นความจริง และเรื่องนี้ไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบ เพราะตนมีหลักฐานว่า ทหารเรือได้ดำเนินการอย่างมีมนุษยธรรม และเราไม่ใช่ทหารที่ป่าเถื่อน ส่วนภาพถ่ายที่สื่อมวลชนต่างประเทศนำมาแสดง อาจเป็นภาพจากนักท่องเที่ยวที่ไม่รู้ขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ “ภาพตอนที่เรายกคน คนนี้ยกภาพออกว่า คน ๒๐๐ คนหลบหนีเข้าเมืองมา ผิดกฎหมาย กำลังทหารเรามีเพียง ๑๘ คน เราจำเป็นต้องให้เขาออกเรือออกเพื่อคว้ามืออาวุธหรือไม่ จำเป็นต้องให้เขาอ่อนกว่าแล้วเอามือไว้บนศีรษะ มิเช่นนั้น คน ๑๘ คน จะคุมคน ๒๐๐ คน ได้อย่างไร อันนี้เป็นวิธปฏิบัติของเรา เป็นการป้องกันตัวไม่ให้คน ๒๐๐ คนมาทำร้ายคนของเรา ๑๘ คน” พล.ร.อ.กำธร กล่าว ผู้บัญชาการทหารเรือ กล่าวด้วยว่า ปัจจุบันผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮิงญาถือเป็นปัญหาความมั่นคงของประเทศ เพราะเข้ามาครั้งละ ๑๐๐-๒๐๐ คน ทำให้เกิดปัญหาด้านสังคมและสาธารณสุขตามมา ดังนั้น เชื่อว่าคงไม่มีคนไทยคนไหน ต้องการให้ผู้หลบหนีเข้าเมือง ๒๐๐ คนบุกเข้ามาในประเทศไทยอย่างเสรีทุกวัน และได้นำภาพถ่ายการจับกุมชาวโรฮิงญามาแสดงให้สื่อมวลชนดูด้วยว่าทหารเรือได้มีการดูแลผู้ลอบหลบหนีเข้าเมืองตามหลักมนุษยธรรม มีการเลี้ยงข้าว และจัดให้อยู่ในที่ร่มไม้ก่อนที่จะส่งตัวให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องผลักดันออกนอกประเทศ เพราะทหารเรือได้รับการกฎหมายตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมืองด้วย ทะเล

ช่วงปี ๒๕๕๕ เป็นต้นมา การอพยพของชาวโรฮิงญายิ่งมากยิ่งขึ้น เมื่อมีภัยธรรมชาติจากพายุ นาร์กีส และการสู้รบกันระหว่างชายะไปที่นับถือศาสนาพุทธ ทำให้มีผู้อพยพชาวโรฮิงญาหลบหนีเข้าไทยมากขึ้น ซึ่งไทยก็ได้ปฏิบัติตามหลักการเดิมคือให้การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแล้วผลักดันกลับไปหรือให้ไปยังประเทศที่สาม ซึ่งก็ทำให้มีเสียงโจมตีจากกลุ่มพิทักษ์สิทธิมนุษยชนอีกว่า ทหารทารุณและสังหารผู้อพยพ

พล.ร.อ.สุรศักดิ์ หุ่นเรงรัมย์ ผู้บัญชาการทหารเรือให้สัมภาษณ์สื่อว่าทหารเรือไม่มีเหตุผลหรือสาเหตุที่จะสังหารชาวโรฮิงญา เขาไม่ใช่ศัตรู แต่น่าสงสาร ไม่มีใครสังหารพวกเขาได้ลงคอหรอก แค่ผลักดันออกไปก็น่าสงสารมากแล้ว แต่เมื่อนโยบายคือการผลักดันออก เราก็ให้การช่วยเหลือมนุษยธรรม ให้อาหาร น้ำดื่มที่พอเพียง ยารักษาโรค และเติมน้ำมันไปให้ด้วย ก่อนที่จะให้เขาออกเดินทางต่อไป

ข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงญา

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การแก้ไขปัญหาผู้อพยพมีสองแนวทาง คือแนวทางหนึ่งสนับสนุน

/นโยบายของ...

นโยบายของทางการที่ดำเนินการอยู่มาตลอดคือ ให้การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เช่น ให้น้ำ อาหาร ยารักษาโรค น้ำมันเชื้อเพลิง แล้วผลักดันออกไป เพราะเห็นว่าทำให้ที่พักพิง จะมีปัญหาตามมามากมาย ทั้งภาระของรัฐที่จะเกิดขึ้น ปัญหาความมั่นคง ปัญหาทางสังคม ปัญหาแรงงาน ฝ่ายนี้แสดงอาการต่อต้านชัดเจนว่าไม่ต้อนรับชาวโรฮิงญาส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเสนอให้รัฐบาลแก้ไขปัญหานี้โดยยึดหลักสิทธิมนุษยชน

การแก้ไขปัญหาคารอพยพของชาวโรฮิงญา เข้ามาในประเทศไทยทางเรือ ได้มีนักวิชาการ

หนังสือพิมพ์ องค์กรเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แสดงความเห็นต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่น่าสนใจ เช่น

บทความเรื่อง สถานการณ์โรฮิงญาในประเทศไทย : ทางสองแพร่งที่ต้องเลือก โดย นายสุวิวัฒน์ เจนวิษุวงศ์ เผยแพร่ เมื่อประมาณเดือน เมษายน ๒๕๖๑ ได้เสนอความเห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้มีทางสองแพร่งที่ต้องเลือกคือ

แนวทางที่ ๑ โดยมีข้อสังเกตคือ

๑. ทำไมโรฮิงญา อ้าเป็นคนยะไข่แต่ไม่ต่อสู้เพื่อแผ่นดินตนเอง ?
๒. ถ้าแผ่นดินตนเองไม่รักแล้ว จะมาอ้างว่ารักแผ่นดินไทยได้อย่างไร ?
๓. หน้าที่ของ UNHCR คือ จะต้องจัดให้เขากลับไปอยู่ที่บ้านของเขาให้ได้ ไม่ใช่มาบีบให้ไทยรับ
๔. โรฮิงญาเป็นมุสลิม ประชาชนของชาวมุสลิมคือ มุสลิมทุกคนคือ พี่น้องกัน คนหนึ่งถูกทำร้ายอีกคนจะเจ็บด้วย
๕. ตามที่ได้อ้างว่าขอผ่านไทยไปมาเลเซีย ในความเป็นจริงมาเลเซียก็รังเกียจ ถ้ามาเลเซียไม่ต้อนรับ ถูกมาเลเซียผลักดันกลับ โรฮิงญาจะต้องกลับมาอยู่ที่ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ เท่ากับเพิ่มกองกำลังให้กับผู้ก่อการร้าย ซึ่งจะกลายเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติ

ชาวมมาเลเซียปวดหัวกับปัญหาของโรฮิงญา ที่เข้ามาอยู่แล้วสร้างปัญหาให้กับสังคมของมาเลเซีย คือ

- ๕.๑ ตั้งเป็นกลุ่มเด็กขอลาน เข้าไปในร้านอาหารขอลานคนที่กำลังรับประทานอาหาร ไม่ยอมไปไหน ต้องจนกว่าจะได้เงิน
- ๕.๒ ก่ออาชญากรรมอย่างร้ายแรง คือ ขโมยเด็กชายชาวมมาเลเซีย จับโกนหัวเพื่อมิให้คนจำได้ แล้วนำไปเป็นขอลาน
- ๕.๓ ชุมชนกระต๊อบของโรฮิงญาได้ผุดขึ้นหลายแห่งในมาเลเซีย

ท้ายสุดมีเสียงบ่นถึงรัฐบาลมาเลย์ ปนตำหนิ UN ไปด้วย ผ่านสื่อ ๆ มาเลย์ ว่า เราไม่ต้องการพวก
ปรลิตเหล่านี้ ส่งพวกเขากลับบ้าน หรือเอาไปทิ้งให้พ้นชายแดน พอก็คือพอ เรากรณาพวกเขามานานเกินไป
ไม่มีประเทศเอเซียที่ไหน ที่รับเข้าไปอยู่ทั้ง ๆ ที่รู้ปัญหาของเขาเหล่านี้ ทำไมประเทศมาเลเซียจึงได้
กลายเป็นพื้นที่รองรับปัญหาของเอเซียด้วย ?

๖. กฎเหล็กของอิสลาม คือ

๖.๑ ถ้าหากถูกไล่ที่อยู่อาศัย

๖.๒ ถ้าหากถูกห้ามการปฏิบัติกิจทางศาสนา

ทั้ง ๒ ข้อ ล้วนเป็นเงื่อนไขที่อิสลามใช้อย่างทำใจฮัด (สงครามศาสนา) ได้ อิสลามทั่วโลกจะ
พร้อมใจกันถล่มประเทศไทยทันที

๗. บทบัญญัติของอิสลาม "ห้ามคุมกำเนิด" ซึ่งเป็นการหวังผลทางปริมาณของประชากร
มากกว่าคุณภาพ แต่ชาวพุทธส่วนมากคุมกำเนิดหวังผลทางคุณภาพของประชากรมากกว่าปริมาณ ต่อไป
ประชากรมุสลิมจะมากกว่าประชากรพุทธ เป็นเหตุให้งบประมาณแผ่นดินที่มาจากภาษีอากรของชาวพุทธ
จะต้องถูกคูดกลงไปช่วยยกคุณภาพทางฝ่าย โรฮิงยา ที่เพิ่มปริมาณมากขึ้นทุก ๆ วัน

คนไทยทุกคนพร้อมหรือไม่ ที่จะหาคำตอบสำหรับประเด็นคิดเหล่านี้ ต่อไปนี้

๑. พร้อมที่จะรับปัญหาทางสังคมที่ก่อโดยโรฮิงยา หรือไม่ ?

๒. ทำงานให้หนักขึ้นเพื่อเสียดำเนินให้รัฐบาลจัดเป็นงบประมาณสำหรับ

๒.๑ ความมั่นคงของประเทศ

๒.๒ ป้องกันอาชญากรรมและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน

๒.๓ ดูแลครอบครัวผู้เสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันประเทศและสังคม

๒.๔ การศึกษาที่เพิ่มทวีคูณ เพราะประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

๒.๕ งบประมาณเพื่อไปช่วยยกคุณภาพทางฝ่ายโรฮิงยา ที่เพิ่มปริมาณมากขึ้นทุก ๆ วัน

แนวทางที่ ๒ โรฮิงยาเป็นผู้ลี้ภัยกลุ่มหนึ่ง หนีตาย หนีร้อนมาพึ่งเย็น และที่สำคัญพวกเขาเป็นคน
เหมือนกัน เราควรเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน ควรปฏิบัติต่อเขาเหมือนกับทุกคนบน

/สิ้นแผ่นดินไทย...

ผืนแผ่นดินไทย ตาม ปฎิญาสากกว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.๑๙๔๘ ข้อ ๑ บัญญัติว่า มนุษย์ทั้งหลายเกิดมาอิสระเสรีและเท่าเทียมกัน ทั้งศักดิ์ศรีและสิทธิ ทุกคนได้รับการประสิทธิประสาทเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันอย่างน่านพินอง และตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ บัญญัติว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อม ได้รับความคุ้มครอง

แม้ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐบาลมีนโยบายจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์แก้ปัญหาสิทธิของบุคคลและสัญชาติ เพื่อให้กลุ่มต่างๆที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยเกินกว่า ๑๐ ปี ได้รับการศึกษาปริญญาตรี และประกอบคุณงามความดีต่อประเทศไทยมีสิทธิได้รับสัญชาติไทย กลุ่มโรฮิงยาก็ไม่อยู่ในแผนนี้ คงเพราะ โรฮิงยาเป็นมุสลิม ซึ่งรัฐและสังคมหลายประเทศจะระแวงสงสัย กีดกัน และเลือกปฏิบัติทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในขณะที่ชาวโรฮิงยาในประเทศไทยยังคงเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิอยู่ในประเทศไทย (มิใช่ได้สัญชาติไทย) พวกเขาจะประชุม สัมมนา และจัดงานวันสำคัญๆ

ถึงแม้ว่าจะไม่รู้ว่าเป็นใคร ชนชาติใด นับถือศาสนาอะไร เราควรเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน ควรปฏิบัติต่อเขาเหมือนกับทุกคนบนผืนแผ่นดินไทย โดยการให้ที่พักพิง ให้สิทธิในการแสวงหาปัจจัย ๔ เจ็บไข้ได้ป่วยก็รับรักษาพยาบาล ให้ลูกหลานพวกเขาได้รับการศึกษา ฯลฯ ดังนั้นโรฮิงยาก็ควรที่จะได้รับความคุ้มครองด้วย

บทความที่น่าสนใจอีกบทความหนึ่งคือ บทความเรื่อง เรือมนุษย์ “โรฮิงยา” พวกเขาถูกจัดประเภทว่า “คนไร้รัฐ?” โดยนายบัณฑิต ไกรวิจิตร เผยแพร่เมื่อ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ ส่วนหนึ่งของบทความคือ

“ประเด็นปัญหา “โรฮิงยา” ในประเทศไทยมาจากข้อกังวล คือ เกรงว่าคนจากที่อื่นจะเข้ามาสร้างปัญหาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย และเกรงว่าคนจากที่อื่นจะเข้ามาแย่งชิงทรัพยากรในการจัดบริการสาธารณะของรัฐ ทำให้เกิดทัศนคติต่อโรฮิงยาว่าเป็นภัยของประเทศไทยประเภทหนึ่ง

รัฐบาลไทยมีกรอบคิดต่อชาว “โรฮิงยา” จากคำนิยาม “สถานะของบุคคลตามกฎหมาย” ว่าไม่ใช่ “ผู้ลี้ภัย” เพราะจากการย้ายถิ่นข้ามชายแดนประเทศ ไม่ได้มาจากการถูก “การประหัตประหาร” โดยรัฐบาลหรือกลุ่มกองกำลังภายในประเทศพม่าโดยตรง จึงไม่ยอมรับ “สิทธิเพื่อลี้ภัย” รัฐจึงไม่ให้สิทธิในฐานะ “ผู้ลี้ภัย” คำถามที่จะตามมาจึงเป็นการแสวงหาขอบเขตว่ารัฐไทยมีกรอบหน้าที่ในการจัดการปัญหาของชาวโรฮิงยาอย่างไร “สิทธิใดบ้างที่ชาวโรฮิงยาต้องได้รับการคุ้มครอง” และ “สิทธิใดบ้างที่แม้แต่คนต่างด้าวหรือไร้สัญชาติพึงได้รับการคุ้มครอง” ชาวโรฮิงยา ถือเป็นมนุษย์และบุคคลตามนิยามของปฎิญาสากกว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ที่ต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิต่างๆ ตามที่กฎบัตรรับรองแน่นอน รัฐ

/ไทยในฐานะที่...

ไทยในฐานะที่มีพันธกรณีอยู่กับกฎบัตรสิทธิมนุษยชนย่อมมีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและงดเว้นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของชาวโรฮิงญา แต่ชาวโรฮิงญามีไซพลเมืองสัญชาติไทย

ถึงแม้ชาวโรฮิงญาไม่ไซพลเมืองไทย และมีปัญหาทางเอกสารยืนยันในความเป็นสัญชาติพม่า แต่การจัดการปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงญาจะต้องไม่ละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ รัฐที่มีกฎหมายเป็นเครื่องมือสูงสุดในการปกครองประเทศตามหลัก “นิติรัฐ” จะต้องใช้กระบวนการแก้ไขปัญหาโดยไม่ขัดกับหลักความยุติธรรมของกฎหมาย คือ แนวทางที่นำไปสู่การสร้างบรรทัดฐานในการจัดการปัญหาคนต่างด้าว คนไร้สัญชาติ

โรฮิงญาคือชนกลุ่มน้อยผู้นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษา “เบงกาลี” คล้ายๆ กับภาษาในพื้นที่ “จิตตากอง” ของประเทศบังคลาเทศ ชาวโรฮิงญาอาศัยอยู่ทางทิศตะวันตกของพม่าถูกรัฐบาลปฏิเสธที่จะให้สัญชาติเป็นพลเมืองของประเทศ จากการสำรวจข้อมูลขององค์กรนิรโทษกรรมฯ พบว่าสาเหตุที่ชาวโรฮิงญาพยายามหนีย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยสืบเนื่องมาจากการไม่ได้รับสัญชาติ ถูกทางการพม่ากดขี่รีดไถภาษีอย่างไม่มียกเว้น การถูกยึดทรัพย์และจากการถูกขับไล่เนรเทศ ถูกทำลายบ้านเรือนที่อยู่อาศัยถูกบังคับใช้แรงงานในค่ายทหาร แรงงานทำถนน ทั้งหมดนี้รุนแรงเห็นได้ชัดในช่วงเวลา 10 ปีมานี้ พม่าพยายามที่จะไม่รับความมีลักษณะเฉพาะของโรฮิงญาในเชิงชาติพันธุ์ผู้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งแตกต่างกับชาว “ราคินี” หรือเรียกอีกชื่อว่า “อารกัน” ที่ถึงแม้มีเชื้อสายเดียวกันแต่นับถือศาสนาแตกต่างคือชาวราคินีนับถือ “ศาสนาพุทธ” แต่โรฮิงญานับถือศาสนาอิสลาม มีประชากรเพียงร้อยละ 5 จึงเป็นชนกลุ่มน้อย จากการกดขี่ภายในประเทศ ในปี ค.ศ. ๑๙๕๗ องค์กรนิรโทษกรรมสากลได้รายงานว่าชาวโรฮิงญาได้อพยพลี้ภัยไปที่ประเทศบังคลาเทศอย่างต่อเนื่อง และรวมไปถึงประเทศอื่นๆ รวมถึงประเทศไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซียด้วย

การปฏิบัติจากหน่วยงานรัฐที่มีต่อโรฮิงญา เช่น การประสานงานไปยังรัฐบาลพม่าเพื่อเรียกร้องสิทธิความเป็นพลเมืองของผู้อพยพ การไม่ให้ใช้สิทธิสากลเพื่อยอมรับสิทธิเป็น “ผู้ลี้ภัย” สื่อความหมายว่าโรฮิงญาอพยพปัจจุบันไม่มีรัฐควบคุม ปกครอง ในทางวิชาการเรียกพวกเขาว่า “คนไร้รัฐ” (stateless peoples) และเรียกลักษณะปัญหานี้ว่า “สภาพไร้รัฐ” (statelessness) คือบุคคลที่ไม่รู้ว่าเป็นพลเมืองของรัฐใด ดังนั้นจึงไม่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายของรัฐที่พวกเขาเข้าไปขออาศัยหรือซ่อนตัว ซึ่งนักปรัชญาชาวอิตาลีชื่อ กิออร์จิโอ อากัมเบน (Giorgio Agamben) เรียกคนประเภทนี้ว่า “ชีวิตอันเปลือยเปล่า” คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีกฎหมายคุ้มครอง อากัมเบนเปรียบให้เห็นกลุ่มคนเหล่านี้เสมือนเป็นผู้ที่ไม่มีอาภรณ์ เสื้อผ้าห่มหุ้มร่างกาย ผู้เขียนขอขยายความว่าเป็นคนเปลือยที่รู้สึกอับอาย หวาดกลัวรู้สึกหนาวจากความหนาวเย็นของอากาศและร้อนรุ่มจากแดดแผดเผา คืออาการของคนที่ต้องการซุกสิ่งหนึ่งเพื่อยึดเหนี่ยวหากไม่ได้ก็

/ขออำพรร่างกาย...

ขออำพราร่างกายหลบร้อนหลบหนาว (Agamben ๑๙๙๘) เป็นต้น

ประเด็นสำคัญต่อการพิจารณาเรื่องชีวิตที่เปลือยเปล่าจากอำนาจรัฐจากมุมมองของอาแกมเบนนั้น เท่ากับยอมรับว่ามีสภาพไร้อำนาจรัฐที่จะบังคับให้คุณให้โทษต่อผู้อพยพซึ่งผลในท้ายที่สุดแล้วจากสถานะ อันเปลือยเปล่าผู้อพยพอาจจะถูกสังหารหรือทำร้ายก็ได้เพราะรัฐเมินที่จะมองมายังบุคคลที่เปลือยหรือคนที่ไร้ รัฐ แต่ปัญหาก็คือ ผู้อพยพโดยเฉพาะ โรฮิงญานั้น ไร้รัฐจริงหรือ พวกเขาคือคนไร้รัฐจริงหรือ เพราะจริงๆ แล้ว พวกเขาถูกระงับสิทธิในการเป็นพลเมือง ถูกขับไล่หรือหนีตายออกจากประเทศบ้านเกิด นักวิชาการสองคน คือ จูดีจ บัทเลอร์ และกายาตรี จักรราโวตรี สพิวัก (Judith Butler and Gayatri Chakravorty Spivak) อธิบาย อย่างแตกต่างกับอาแกมเบนว่า เหล่าคนที่ถูกเรียกว่าคนไร้รัฐนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร? เพราะพวกเขาคือคนที่อยู่ อาศัยในประเทศที่รัฐของตนเองไม่ให้สัญชาติ ย้ายอยู่เพราะถูกขับไล่เนรเทศ หรือหนีออกจากประเทศบ้าน เกิดกลายเป็นผู้เข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นมาจากรัฐกระทำทั้งสิ้น บัทเลอร์เธอได้อธิบายว่า เพราะ

๑. รัฐที่บ้านเกิดเลือกเองที่จะสร้างรัฐของเขาขึ้นมาโดย ไม่ยอมให้สัญชาติแก่คนบางคนหรือบาง กลุ่มต่างๆ ที่อยู่มาก่อนที่จะเกิดการสร้างรัฐปกครองตนเอง หรืออาจจะถอนสัญชาติขับไล่คนที่เคยเป็น พลเมืองให้ออกนอกประเทศ

๒. รัฐจากประเทศปลายทางเลือกที่จะไม่รับคนเหล่านั้นไว้ในสถานภาพใดสถานภาพหนึ่งที่เป็น คนมีศักดิ์ศรีมีที่มา (Butler and Spivak. ๒๐๐๗)

คำอธิบายสองประการนี้ไม่สามารถอธิบายในกรอบของ “คนไร้รัฐ” ได้ พวกเขาไม่ได้ “ไร้รัฐ” แต่ รัฐต่างหากที่เลือกเขามาเก็บไว้ในกลุ่มคนที่ไม่ใช่พลเมือง ไม่ให้สัญชาติ ไม่ให้โอกาสทางเศรษฐกิจ หรือ ไม่เช่นนั้นไล่เขาออกไปจากประเทศเพื่อไปถูกเก็บไว้ในอีกรัฐหนึ่งว่าเป็นคนเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายใน กรณีดังกล่าวจึงเป็นไปได้ว่ามี “ที่ว่างเหลืออยู่” ที่ไม่มี “รัฐ” ให้เป็น “คนไร้รัฐ” จากอำนาจรัฐและ ทางการทหารนั่นเอง ดังนั้นพวกเขาจึงไม่ได้ไร้รัฐ ผู้เขียนต้องการอธิบายเพิ่มเติมด้วยว่า นอกจากรัฐจะมี ความรับผิดชอบต่ออาณาเขตประเทศ แต่รัฐก็มีหน้าที่ที่จะต้องรักษาความมีมนุษยธรรม คุณธรรมด้วย กรณี โรฮิงญาให้คำอธิบายในหลายประเทศที่ต่อเนื่องจากการเร่รอนบนเรือมนุษย์จากพม่าถึงอันดามันฝั่งไทยและ ถูกผลักไสให้เล่นเรือออกไปตายเอาดาบหน้า ครั้นเมื่อถึงมาเลเซียและอินโดนีเซียก็ถูกประกาศว่าจะไม่รับ พวกเขาไว้เช่นกัน สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากการปฏิเสธที่จะมีความเมตตาและทำทายเป็นปัญหาความสามารถของ รัฐทั้งสามรัฐนี้อย่างชัดเจนในการจัดการปัญหา “โรฮิงญา” ถูกปฏิเสธที่จะให้เข้าฝั่งแม้ว่าสิทธิขั้นพื้นฐานทาง กฎหมาย คือยอมรับเขาเข้ามาในสถานะของผู้หลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย พวกเขาที่ไม่ได้รับสิทธิ ดังกล่าว ดังนั้นชาวโรฮิงญา นอกจากจะถูกไล่ออกหรือไม่รับให้มีสัญชาติจากรัฐตน หรือรัฐปลายทางไม่

/ยอมรับเข้าประเทศ...

ยอมรับเข้าประเทศ ไม่ยอมรับให้เป็นแรงงาน ไม่ยอมรับให้เป็นผู้ลี้ภัยที่จะได้สิทธิขึ้นต่ำจากสหประชาชาติ (The UN) ไม่แม้แต่จะยอมรับว่าเป็นผู้เข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ชาวโรฮิงญากลายเป็นคนที่ไม่มีความหมาย ไม่มีอายุ ไม่มีเพศ ไม่มีศาสนา คือไม่รู้รู้อะไรเลย และถูกผลักให้ไปตายที่อื่น พวกเขาถูกปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยกัน เหมือนกับว่าเขาเป็นผี หรือซากศพที่ลอยน้ำมาถึงท่าน้ำที่บ้านต่างก็ผลักคนออกไปให้ไกลๆ ให้พ้นภาวะที่ตนเองหรือรัฐจะต้องจัดการ ประเด็นปัญหาโรฮิงญาจึงไม่ใช่แค่ปัญหาในระดับปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ดูแลชายฝั่งระดับเล็กๆ แต่เป็นปัญหามนุษยธรรมแห่งรัฐต้นทางและรัฐปลายทางว่าจะตกลงร่วมกันอย่างไรที่จะทำไม่ให้น้ำเน่าทั้งแม่น้ำหรือสิ้นทะเล การยอมรับว่ามีสภาพไร้รัฐ ทั้งจากแนวคิดอากัมเบน และแนวคิดของรัฐไทยผ่านคำอธิบาย โดย กอ.รมน. (ไทยรัฐ ๒๕๕๖) และ ผู้บัญชาการทหารเรือ (ผู้จัดการออนไลน์ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖) ปฏิบัติการภายใต้นโยบายของกระทรวงการต่างประเทศ ทั้งสองแนวคิดนี้แนบกันได้เกือบสนิทและทำให้สภาพของชาวโรฮิงญากลายเป็นผู้ที่ไม่สามารถรับสิทธิความเป็นมนุษย์ในกฎหมายนานาชาติสากลได้ รัฐบาลไทยลอยตัวออกมาจากปัญหา และสามารถผลักให้ชาวโรฮิงญาไปตายที่อื่นที่ไม่ใช่ประเทศไทย การกระทำโดยการผลักให้ไปตายข้างหน้าคือ “อาชญากรรม” ไม่ใช่แค่ขาดความรับผิดชอบแต่เป็น “การฆาตกรรม” ประเภทหนึ่ง เป็นการตั้งใจที่จะเมินเฉยในเงื้อมมือของรัฐซึ่งมีอิทธิพลและมีที่นั่งในชุมชนนานาชาติ รัฐพม่าเป็นเหตุผลหนึ่งที่ใช้อำนาจรัฐสังหาร ขับไล่ ไม่ยอมรับสิทธิความเป็นพลเมือง และรัฐไทยก็เป็นอีกรัฐหนึ่งที่สังหารคนที่เข้ามาพึ่งพาอาศัย ดังนั้น ชาวโรฮิงญาไม่ได้อยู่ในสถานะที่ไร้รัฐ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงจากอำนาจรัฐ แต่พวกเขามีอำนาจรัฐที่หลากหลายกระทำต่อชีวิตทำให้หุดหิ้นหวังและกระทั่งตายจากความหิวโหย หรือถูกยิงจากเจ้าหน้าที่รัฐผู้ปฏิบัติตามนโยบายต่อคนที่พวกเขาจัดประเภทให้ว่า “เป็นคนไร้รัฐ” และดังนั้นความเป็นคนไร้รัฐไม่ได้เกิดจากการที่เขาไร้รัฐ แต่มาจากการจัดประเภทเพื่อจัดการกับชีวิตชาวโรฮิงญา เรื่องที่เศร้าสะเทือนใจก็คือการตายและความทรมานเกิดขึ้นจากรัฐกระทำแท้ๆ (ไทย, พม่า, มาเลเซีย, สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และ ศรีลังกา) แต่ทุกประเทศกลับเรียกเขาว่า “คนไร้รัฐ”

อีกข้อเสนอหนึ่ง เป็นข้อเสนอจากการเสวนาของ คณะอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่จัดเวทีวิชาการสาธารณะ เรื่อง “ข้อเสนอต่อรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงญาอย่างสร้างสรรค์ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖ เพื่อรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะจากนักวิชาการ หน่วยงานของรัฐ และผู้ที่ได้รับผลกระทบ และนำข้อเสนอไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยมีนักวิชาการเข้าร่วมอภิปราย ได้แก่ ดร. ศรีประภา เพชรมีศรี อาจารย์ประจำศูนย์สิทธิมนุษยชนศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล รศ.ดร.ชยันต์ วรรณระภูติ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาอย่างยั่งยืน (RCSD) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ ดร.เสรี นนทสูติ ผู้แทนไทยในคณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights - AICHR) และผู้เข้าร่วมมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อาทิ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ (UNHCR) สถานทูตอินโดนีเซีย แอมเนสตี้ประเทศไทย และสมาคมพม่าโรฮิงญาประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น ๖๐ คน

ดร. ศรีประภา เพชรมีศรี อาจารย์ประจำศูนย์สิทธิมนุษยชนศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวถึงการวิจัย เรื่องการคุ้มครองผู้ลี้ภัย โดยเน้นไปที่กลุ่มโรฮิงญา ใน ๖ ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย ซาอุดีอาระเบีย อินโดนีเซีย ไทย พม่า และบังกลาเทศ ซึ่งซาอุดีอาระเบียเป็นประเทศที่มีชุมชนโรฮิงญาที่ใหญ่ที่สุด เพราะมีชาวโรฮิงญาอาศัยอยู่กว่า ๘๐๐,๐๐๐ คน ทั้งนี้จากผลงานวิจัยพบว่าชาวโรฮิงญาแต่ละประเทศนั้นมีสภาพปัญหาที่ใกล้เคียงกัน คือ การขาดสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น สิทธิในการเคลื่อนย้าย สิทธิในการมีงานทำ สิทธิเด็ก คือสิทธิในการเข้าเรียน การรักษาพยาบาล และการจดทะเบียนการเกิด ทั้งนี้นโยบายในการจัดการในประเทศไทยขณะนี้ยังไม่ให้สถานะ “ผู้ลี้ภัย” กับประเทศใดเพราะไม่ได้ลงนามเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย แต่ก็ปฏิบัติตามหลักสากล และคำนึงถึงหลักมนุษยธรรม

ทั้งนี้ ดร.ศรีประภาฯ ได้เสนอให้ข้อเสนอว่า UNHCR นั้นต้องยืนยันอย่างแข็งขันที่จะบอกรัฐบาลไทยและต้องทำหน้าที่อย่างชัดเจน ส่วนรัฐบาลนั้นต้องยอมรับความจริงว่ามีผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาอยู่ในประเทศเป็นจำนวนมาก และต้องหาแนวทางที่จะหยิบยกเรื่องโรฮิงญาขึ้นมาพูดคุยกันในกลุ่มอาเซียนอย่างจริงจัง เพราะปัญหานี้เป็นปัญหาที่ทุกประเทศต้องร่วมมือกัน ประเทศไทยประเทศเดียว ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

รศ.ดร.ชยันต์ วรรณะภุติ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาอย่างยั่งยืน (RCSD) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กล่าวถึงชาวโรฮิงญาว่าเป็นกลุ่มคนที่มีความเป็นชาติพันธุ์ที่เป็นอิสระ มีภาษา ประวัติศาสตร์ ซึ่งในกลุ่มที่อยู่มานานกว่า ๒๐ ปี กับกลุ่มที่ทยอยกันเข้ามาทางแนวชายแดนจังหวัดต่างๆ อย่างกระจัดกระจาย และกลุ่มที่มาทางเรือ โดยในอดีตนั้นกลุ่มที่เข้ามาจะเป็นกลุ่มชายฉกรรจ์ แต่สถานการณ์ปัจจุบันพบว่ามีกลุ่มเด็กและสตรีเข้ามาด้วย ทั้งนี้สำหรับการควบคุมตัว ในกลุ่มผู้ชายสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเป็นผู้ดูแล ส่วนกลุ่มเด็กและสตรี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้ดูแล จึงเกิดปัญหาว่าครอบครัวถูกจับแยกออกจากกัน

ดร.เสรี นนทสูติ ผู้แทนไทยในคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights - AICHR) กล่าวถึงมิติทางด้านกฎหมายที่ต้องตระหนัก ซึ่งกฎหมายของพม่าไม่ยอมรับชาวโรฮิงญาเป็นคนในประเทศของตัวเอง ในฐานะที่พม่าจะเป็นเจ้าภาพอาเซียนจึงต้องมีส่วนในการแก้ปัญหา โดยต้องไม่ปฏิเสธเหมือนที่ผ่านมา ทั้งนี้ตนจะนำกรณีนี้เข้าที่ประชุมของ AICHR ถ้าหากยอมรับว่าเป็นปัญหาภูมิภาคก็จะมีโอกาสมาแก้ปัญหาาร่วมกัน และยังให้ข้อเสนอว่าประเทศไทยจะต้องดูแลตามพันธกรณี จะต้องเปลี่ยนทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐที่มองว่า “หากเรา

ดูแลเขาดี จะกลายเป็นการส่งสัญญาณให้มีคนเข้ามาเพิ่มขึ้น”

นายแพทย์ธีรภัทร พิทักษ์วัชร กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะประธานอนุกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กล่าวในเวทีสัมมนาดังกล่าวไว้ว่า ปัญหาโรฮิงญานั้นเป็นปัญหาภูมิภาค ประเทศไทยไม่สามารถแก้ปัญหาได้ในระยะเวลา ๖ เดือน จึงต้องเป็นเรื่องของการจัดการซึ่งต้องมองความเป็นคนของเขา การจัดการเชิงนโยบายขณะนี้ยังไม่เพียงพอและมีข้อจำกัด ทั้งนี้สิ่งที่ตนจะทำต่อไปคือ จะตั้งคณะทำงานในการศึกษาเรื่องโรฮิงญาอย่างละเอียด และศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหา สำหรับผู้อพยพเข้ามาใหม่จะต้องผลักดันทางนโยบายกับกระทรวงการต่างประเทศและรัฐบาล และในระยะเวลา ๖ เดือนนี้รัฐจะหาอย่างไรให้ละเมิดสิทธิมนุษยชนน้อยที่สุด และกล่าวต่อว่าที่ประชุมมีการเสนอให้ดูแลชาวโรฮิงญาในมัสยิดซึ่งสอดคล้องกับสังคม และวัฒนธรรมของคนกลุ่มนี้ ซึ่งขณะนี้ก็มีปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนข้ามพรมแดนอยากให้รัฐแก้ปัญหาโดยการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนด้วย

ความเห็นและข้อเสนอแนะ เห็นว่าข้อเสนอตามบทความ เรื่อง สถานการณ์โรฮิงญาในประเทศไทย : ทางสองแพร่งที่ต้องเลือก โดย นาย สุวิวัฒน์ เจนวิษณุวงศ์ แนวทางที่ ๑ เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณา และก็สอดคล้องกับการดำเนินการที่รัฐดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ส่วนประเด็นเรื่องของสิทธิมนุษยชนนั้นควรที่ทุกประเทศ จะต้องร่วมมือช่วยแก้ไขปัญหานี้ และควรอย่างยิ่งที่จะต้องกดดันพม่าต้นตอของปัญหาให้แก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง

บรรณานุกรม

๑. บทความ เรื่อง สถานการณ์โรฮิงญาในประเทศไทย : ทางสองแพร่งที่ต้องเลือก โดย นายสุวิวัฒน์ เจนวิชขวงส์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒. บทความเรื่อง เรือมนุษย์ “โรฮิงญา” พวกเขาถูกจัดประเภทว่า “คนไร้รัฐ?” โดย นายบัณฑิต ไกรวิจิตร

๓. “ข้อเสนอต่อรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงญา อย่างสร้างสรรค์”

จากการจัดเสวนาของคณะกรรมการด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดเวทีวิชาการสาธารณะ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๖

.....